

ROMÂNIA
CURTEA DE APPEL BUCUREȘTI
SECȚIA A III A CIVILĂ ȘI PENTRU CAUZE CU MINORI ȘI DE FAMILIE
ÎN CHEIERE

Ședința publică de la (...)

Curtea constituită din :

PREȘEDINTE - (...)

JUDECĂTOR - (...)

GREFIER - (...)

Pe rol se află soluționarea apelului declarat de apelantul – reclamant (...), împotriva sentinței civile nr. (...) din data de (...), pronunțate de către Tribunalul București (...), în dosarul nr. (...), în contradictoriu cu intimații – pârâți (...).

Cauza are ca obiect – (...)

La apelul nominal făcut în ședință publică, se prezintă avocat (...) în calitate de reprezentant al apelantului – reclamant (...), în baza împuternicirii avocațiale nr. (...), emise de (...) și consilier juridic (...), în calitate de reprezentant al intimatului – pârât (...), în baza delegației depuse la fila (...), lipsind reprezentantul intimatei – pârâte (...)

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, după care:

Curtea constată că a fost soluționată cauza instanței supreme, în raport de care s-a dispus suspendarea, astfel încât apreciază îndeplinite condițiile pentru redeschiderea judecării prezentului dosar.

În continuare, constată faptul că partea apelantă – reclamantă insistă în cererea sa de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, motiv pentru care acordă cuvântul asupra acestei solicitări.

Apelantul – reclamant, prin apărător, având cuvântul, arată că la (...), a formulat cerere prin care a solicitat prezentei instanței, în condițiile art.519 din Codul de procedură civilă, să sesizeze completul specializat al instanței supreme, în dezlegarea chestiunii de drept cu privire la intrarea în câmpul de reglementare al art. 35 alin. 2 din Legea nr.165/2013, a acțiunilor care au ca obiect obligația de a face, în sensul obligării la soluționarea notificării de către entitățile administrative.

Apreciază că această chestiune ține de soluționarea cauzei, iar prezentul complet judecă în ultimă instanță. Chestiunea invocată nu a fost lămurită printr-o altă hotărâre anterioară pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Consideră că nu intră obligația de a face, în câmpul de reglementare al art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013, astfel că reclamantul a formulat motiv de apel pe această chestiune.

În opinia sa, este admisibilă cererea de sesizare a instanței supreme, prin prisma tuturor condițiilor impuse de art. 519 Cod de procedură civilă.

Curtea acordă cuvântul părții adverse, asupra admisibilității cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Reprezentantul intimatului – pârât (...), având cuvântul, apreciază ca fiind inadmisibilă cererea de sesizare a instanței supreme, pentru dezlegarea respectivei probleme de drept, prin raportare la dispozițiile procedurale.

Prin decizia nr. (...), au fost lămurite toate aspectele, nemaifiind o chestiune nouă de drept.

Curtea, în urma deliberării, asupra chestiunii de drept, unește problema admisibilității cu eventuala sesizare, astfel încât acordă cuvântul și asupra punctului de vedere al părților asupra chestiunii de drept pentru care se solicită sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Apelantul – reclamant, prin apărător, având cuvântul, arată că din punctul său de

vedere, instanța ce trebuie să soluționeze chestiunea de drept, trebuie să dispună prin hotărârea ce o va pronunța, în sensul în care art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 nu se aplică acțiunilor ce au ca obiect obligația de a face, respectiv obligarea de soluționare a notificărilor de către entitățile administrative.

Reprezentantul intimatului – pârât (...), având cuvântul, consideră că acest text de lege reglementează toate situațiile, inclusiv cea evocată de apelant, constatarea calității de persoană îndreptățită sau obligația de a face, obligația de a soluționa o notificare nesoluționată, ulterior expirării termenului de 36 de luni. Acțiunea precum a fost formulată, interferează cu dispozițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013, ea nu reprezintă o acțiune întemeiată pe dispozițiile Codul civil sau un alt text de lege.

Curtea reține cauza în pronunțare asupra aplicării în cauză a dispozițiilor art. 519 și urm. din Codul de procedură civilă, constatând totodată luarea concluziilor părților și asupra chestiunii de drept pe fondul său.

CURTEA,

Având nevoie de timp pentru a delibera, asupra aplicării în cauză a dispozițiilor art. 519 și urm. Cod de procedură civilă,

DISPUNE:

Amână pronunțarea la (...), pronunțarea urmând a fi pusă la dispoziția părților, prin mijlocirea grefei instanței.

Pronunțată în ședința publică de la (...)

PREȘEDINTE
(...)

JUDECĂTOR
(...)

GREFIER
(...)

Dosar nr. (...)

ÎNCHEIERE **Ședința publică de la (...)**

CURTEA,

În aceeași compunere și pentru aceleași motive,

DISPUNE:

Amână pronunțarea la (...)

Pusă la dispoziția părților, prin mijlocirea grefei instanței.

PREȘEDINTE
(...)

JUDECĂTOR
(...)

GREFIER
(...)

Dosar nr. (...)

ÎNCHEIERE
Ședința publică de la (...)

CURTEA,

În aceeași compunere și pentru aceleași motive,

DISPUNE:

Amână pronunțarea la (...)

Pusă la dispoziția părților, prin mijlocirea grefei instanței.

PREȘEDINTE
(...)

JUDECĂTOR
(...)

GREFIER
(...)

Dosar nr. (...)

ROMÂNIA
CURTEA DE APPEL BUCUREȘTI
SECȚIA A III A CIVILĂ ȘI PENTRU CAUZE CU MINORI ȘI DE FAMILIE
ÎNCHIERE

Ședința publică de la (...)

Curtea constituită din :

PREȘEDINTE - (...)

JUDECĂTOR - (...)

GREFIER - (...)

Pe rol se află pronunțarea asupra aplicării în cauză a dispozițiilor art. 519 și urm. din Codul de procedură civilă asupra chestiunii de drept invocate de apelantul – reclamant (...), în contradictoriu cu intimații – pârâți (...)

Dezbaterile în fond și susținerile părților au avut loc în ședința publică din (...), fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, parte integrantă din prezenta când, având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a dispus amânarea consecutivă a pronunțării la (...)(...) și apoi la (...), dispunând următoarele:

CURTEA

Asupra sesizării din oficiu, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit art. 519 și următoarele Cod Procedură Civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea rezolvare de principiu, următoarei chestiuni de drept: **„Prevederile articolului 35 alineatul 2 din Legea nr. 165/2013 se aplică numai acțiunii directe privind soluționarea pe fond a notificărilor/cererilor de restituire/cererilor de acordare a măsurilor reparatorii în echivalent, fiind de strictă interpretare și aplicare sau se aplică și în privința acțiunilor prin care se solicită obligarea la soluționarea notificărilor/cererilor, de către entitățile investite cu soluționarea lor?”**, Curtea constată:

I. Admisibilitatea sesizării.

Potrivit art. 519 Cod procedură civilă, dacă în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

Procedând la analiza condițiilor de admisibilitate prevăzute de art. 519 Cod procedură civilă. pentru declanșarea procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Curtea apreciază că acestea sunt întrunite cumulativ, după cum urmează:

1. Cauza se află în curs de judecată, în ultimă instanță, respectiv în etapa procesuală a apelului.

Dosarul nr. (...) este înregistrat pe rolul Curții de Apel București și nu a fost soluționat până la data prezentei sesizări, aflându-se în etapa procesuală a apelului, sigura cale de atac de reformare prevăzută în materia cererilor întemeiate pe Legea nr. 165/2013, conform art. 35 al. 4 din acest act normativ special.

2. Un complet de judecată al curții de apel a fost investit cu soluționarea cauzei.

Prezentul complet de judecată a fost investit cu judecata prezentului apel.

3. Soluționarea pe fond a cauzei, depinde de lămurirea chestiunii de drept în discuție, având în vedere împrejurarea că instanța de fond din prezenta cauză, prin respingerea ca tardiv

formulată, a acțiunii în contradictoriu cu pârâțul (...), a stabilit incidența art. 35 al. 2 din Legea nr. 165/2013 în privința cererii de chemare în judecată al cărei secund capăt a fost și cel având obiectul obligării pârâțului (...) la soluționarea notificării, capăt întemeiat de reclamant, pe Decizia nr. XX/2007 a instanței supreme, pronunțate în recurs în interesul legii și pe art. 26 al. 3 din Legea nr. 10/2001.

Or, această dispoziție judiciară expusă a tribunalului, constituie obiect al cererii de apel prezente, reclamantul apelant criticând *inter alia*, greșita aplicare în cauză, de către instanța de fond, a art. 35 al. 2 din Legea nr. 165/2013, în referire la o acțiune care nu ar fi vizat soluționarea directă a notificării, ci doar obligarea pârâțului entitate investită la soluționarea notificării.

Așadar, soluționarea pe fond a cauzei depinde de lămurirea chestiunii de drept în discuție.

4. Chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită are caracter de noutate.

Deși Legea nr. 165/2013 reprezintă un act normativ ce și-a pierdut caracterul de lege nouă, prin funcția și modul de reglementare, cu toate acestea ea a devenit actuală, aplicabilitatea sa fiind amânată după expirarea termenelor noi puse la dispoziția entităților investite sau unităților deținătoare, pentru soluționarea notificărilor, unele dintre aceste termene împlinindu-se, altele nefiind încă împlinite.

Problema în discuție este nouă, fiind derivată din acest act normativ a cărui aplicabilitate este nouă, astfel cum s-a expus și fiind necesar a fi tranșată cu valoare de principiu, în contextul în care în procedura reglementată de dispozițiile Legii nr. 165/2013, se formulează numeroase cereri în instanță, întemeiate (și) pe acest act normativ special, cereri care au ca obiect unic sau *inter alia*, obligarea entităților investite, la soluționarea notificărilor/cererilor.

5. Chestiunea de drept nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Se observă parcurgând baza de date electronică a instanței supreme, că această chestiune de drept a constituit obiectul acestei proceduri speciale, în cadrul dosarului nr. 328/1/2018 al instanței supreme (alineatul 2 al chestiunii de drept obiect al sesizării instanței supreme), **fără însă, ca prin Decizia nr. 34/2018 pronunțată de instanța supremă, completul pentru dezlegarea unei probleme de drept, asupra sesizării, să se fi tranșat pe fond, această chestiune,** în contextul în care sesizarea a fost respinsă ca inadmisibilă pentru motivul că soluționarea pe fond a respectivei cauze, nu depindea de lămurirea chestiunii de drept în discuție.

Aceeași situație o regăsim și în privința **Deciziei nr. 85/2018 a instanței supreme, completul pentru dezlegarea unei probleme de drept, pronunțate în dosarul nr. 2428/1/2018,** decizie în cadrul căreia s-a stabilit potrivit paragrafelor 95, 96 și 98, că problema de drept în prezent discutată nu îndeplinea aceeași cerință de admisibilitate, respectiv dependența sa de soluționarea pe fond a respectivei cauze.

II. Expunerea succintă a datelor relevante ale procesului.

Procesul a început la data de 04.12.2017.

Obiectul său vizează constatarea calității reclamantului de persoană îndreptățită la acordarea de măsuri reparatorii pentru un imobil situat în (...) (în prezent (...), **obligarea pârâților să soluționeze notificarea nr. (...)**, în principal prin emiterea unei dispoziții de acordare a măsurilor reparatorii constând în compensarea imobilului preluat abuziv cu alt imobil echivalent valoric, iar în subsidiar, în măsura în care pârâții dovedesc imposibilitatea acordării măsurii compensatorii cu un alt imobil, prin emiterea unei dispoziții cu propunere

de acordare a măsurii reparatorii a compensării prin puncte și obligarea părților să înainteze dosarul administrativ la ANRP – CNCI.

Capătul de cerere de chemare în judecată vizând obligarea la soluționarea notificării, a fost întemeiat pe Decizia în interesul legii nr. XX/2007 dată în aplicarea dispozițiilor art. 26 al. 3 din Legea nr. 10/2001 (...).

În conținutului cererii de chemare în judecată, s-au realizat trimiteri și la art. 4 al. 4 din Legea nr. 10/2001, art. 33 al. 1 lit. c din Legea nr. 165/2013, art. 21 al. 2, art. 16 și urm. din Legea nr. 165/2013, art. 22¹ al. 3, 5 din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013.

Prin sentința civilă nr. (...), Tribunalul București (...) a admis excepția tardivității, invocată de către pârâtul (...) prin întâmpinare, a respins cererea de chemare în judecată formulată de reclamantul (...), în contradictoriu cu pârâtul (...), ca tardiv formulată, a admis excepția lipsei capacității de folosință a pârâtei (...), invocată de către instanță din oficiu, a respins cererea de chemare în judecată formulată de reclamant în contradictoriu cu pârâta (...), ca fiind formulată în contradictoriu cu o persoană fără capacitate procesuală de folosință și a respins cererea reclamantului de obligare a părților la plata cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Pentru a pronunța această sentință, tribunalul a reținut în esență, următoarele:

În ceea ce privește excepția tardivității formulării acțiunii, tribunalul a constatat că potrivit dispozițiilor art. 33 alin. 1 și 2 din Legea nr. 165/2013: „(1) Entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, după cum urmează: a) în termen de 12 luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri; b) în termen de 24 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri; c) în termen de 36 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri. (2) Termenele prevăzute la alin. (1) curg de la data de 1 ianuarie 2014”.

Totodată, conform dispozițiilor art. 35 alin. 2 și 3 din Legea nr. 165/2013, „(2) În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor. (3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi”.

Din aceste prevederi legale, rezultă că legiuitorul a instituit un termen de decădere de 6 luni de la data expirării termenelor instituite de art. 33 și 34 din actul normativ sus menționat, în care persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești, termen care s-a împlinit la data de (...).

Termenul de 6 luni de zile este unul imperativ, nerespectarea lui putând fi invocată pe tot parcursul procesului, urmând a fi analizată cu prioritate față de temeinicia sau netemeinicia cererii formulate de reclamant.

De altfel, Curtea Constituțională a reținut prin Decizia nr. 113/03.03.2016 (par. 28), faptul că termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 nu trebuie înțeles în sensul că numai după expirarea acestuia poate fi exercitată acțiunea împotriva actului entității administrative sau a refuzului nejustificat de emitere a acestuia, ci acesta este intervalul de timp în care persoana îndreptățită are posibilitatea de a se adresa instanței, având semnificația unui termen procedural, de exercitare a dreptului de sesizare a instanței de judecată cu soluționarea acțiunii în realizarea dreptului.

Fiind un termen procedural, termenul de 6 luni se calculează conform art. 181 alin. 1 pct. 3 Cod de procedură civilă, respectiv se împlinește în ziua corespunzătoare din ultima lună, iar dacă ultima lună nu are zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlinește în ultima zi a acestei luni.

În cauză, termenul procedural de 6 luni, calculat pe zile libere și astfel cum s-a arătat anterior, a început să curgă la data de (...), față de dispozițiile art. 33 alin. 1 lit. c din Legea nr. 165/2013 și s-a împlinit la data de (...), în calculul acestui termen fiind incluse atât zilele lucrătoare, cât și cele nelucrătoare, având în vedere că legea nu distinge.

Cererea de chemare în judecată formulată de reclamant a fost înregistrată pe rolul instanței la data de (...), deci după expirarea termenului în care acesta era îndreptățit să solicite instanței soluționarea cererii formulate în temeiul Legii nr. 165/2013.

Tribunalul a apreciat că nu pot fi reținute susținerile reclamantului în sensul că termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 nu ar fi aplicabil în cauză, întrucât acesta s-ar referi la situația în care se solicită ca instanța de judecată să soluționeze pe fond notificarea, în timp ce reclamantul nu a solicitat soluționarea pe fond a notificării, ci a cerut să se stabilească de instanță calitatea sa de persoană îndreptățită, iar părții să fie obligați să soluționeze notificarea.

Astfel, reclamantul a invocat în cauză prevederile art. 26 alin. 3 din Legea nr. 10/2001, în sensul interpretat prin Decizia pronunțată în recursul în interesul legii nr. 20/2007 a Secțiilor Unite ale ÎCCJ.

Tribunalul a reținut că prin Decizia nr. 5/2015, ÎCCJ - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 1.528 din Codul civil, în corelare cu dispozițiile art. 4, art. 33 alin. (1), art. 34 și art. 35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare.

În cuprinsul acestei decizii s-a reținut că partea avea într-adevăr, posibilitatea ca în cazul refuzului nejustificat de soluționare a notificării formulate înăuntrul termenului prevăzut de art. 25 din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, să sesizeze instanța, să pretindă și să obțină soluționarea pe fond a pretenției, așa cum s-a statuat, de altfel, prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secțiile unite nr. XX din 19 martie 2007.

Având în vedere însă că nu și-a exercitat acest drept anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, partea va trebui să se supună condițiilor de fond și de formă (inclusiv urmarea procedurii prealabile) de la data la care va investi instanța de judecată.

S-a reținut totodată, că dreptul de acces la un tribunal este în esență, un drept procedural, care nu poate fi confundat cu dreptul material la acțiune și nici cu dreptul subiectiv civil - pentru a se pune problema în ce măsură o lege ulterioară ar aduce atingere conținutului său și deci astfel, ar retroactiva.

Este de principiu că actele procedurale (cum este și cererea de chemare în judecată) trebuie întocmite cu respectarea cerințelor de fond și de formă existente la data efectuării lor, nefiind vorba „de un drept câștigat anterior, de a sesiza instanța”, care ar fi astfel sustras noii reglementări (care, în caz de aplicare, ar fi retroactivă).

Legiuitorul a reglementat expres, prin dispozițiile art. 35 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, pentru situația în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și art. 34 din aceeași lege, posibilitatea persoanei care se consideră îndreptățită de a se adresa instanței

judecătorești în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor.

Ca atare, Tribunalul a reținut că la momentul introducerii cererii de chemare în judecată de către reclamant (...), acesta avea obligația de a respecta cerințele de fond și de formă existente la data efectuării sale, inclusiv termenul de 6 luni în care se putea formula acțiunea, prevăzut de art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013, acesta fiind termenul în care persoana care se considera îndreptățită avea dreptul de a se adresa instanței judecătorești pentru soluționarea cererilor, fără ca legea să facă o altă distincție.

Pentru toate aceste considerente, Tribunalul a apreciat ca fiind întemeiată excepția tardivității invocată de către pârât prin întâmpinare, reclamantul pierzând dreptul de a se adresa instanței pentru soluționarea imediată a dosarului de despăgubire. Aceasta nu înseamnă că pârâtului nu îi revine în continuare obligația de a soluționa acest dosar, însă nu mai poate fi obligat în acest sens pe cale judiciară.

În concluzie, față de cele mai sus reținute, în temeiul prev. art. 35 alin. 2 raportat la art. 33 alin. 1 din Legea nr. 165/2013, Tribunalul a admis excepția tardivității și a respins cererea de

chemare în judecată formulată de reclamant în contradictoriu cu pârâtul (...) ca tardiv formulată.

Împotriva sentinței primei instanțe, reclamantul (...) a formulat apel, apreciind-o netemeinică și nelegală, pentru următoarele considerente expuse sintetic:

În motivarea sentinței apelate, Tribunalul București a interpretat dispozițiile art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 în sensul în care acestea își produc efectele și cu privire la acțiunile în justiție prin care persoanele îndreptățite solicită obligarea entităților investite să soluționeze notificările.

Apelantul – reclamant consideră că această apreciere a Tribunalului încalcă principiul conform căruia „normele imperative sunt de strictă interpretare și aplicare” și principiul conform căruia „unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă”.

Astfel, art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 prevede: „În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor”.

Noțiunea de „cerere”, este definită de art. 3 pct. 1 din Legea nr. 165/2013, respectiv „notificările formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cererile formulate în temeiul prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, cererile formulate potrivit Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare, cererile de retrocedare formulate potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, republicată, cu modificările și completările ulterioare și Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/1999 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților cetățenilor aparținând minorităților naționale din România, republicată, aflate în curs de soluționare la entitățile investite de lege sau, după caz, la Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor”.

Art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 o normă imperativă pentru că reglementează posibilitatea exercitării dreptului material la acțiunea în justiție într-un termen instituit de legiuitor.

Ipoteza pentru care s-a instituit exercițiul dreptului material la acțiune într-un termen de 6 luni, vizează exclusiv cazul în care persoana îndreptățită solicită instanței de judecată să soluționeze pe fond notificarea, întrucât art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 indică în mod expres obiectul acțiunii – „pentru soluționarea cererilor”, iar art. 35 alin. 3 din Legea nr. 165/2013 precizează că în cazul prevăzut de art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013, „instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi”.

Pe scurt, art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 se referă numai la ipoteza în care se solicită de către persoana îndreptățită ca instanța judecătorească să soluționeze notificarea în locul entității investite cu soluționarea notificării, pronunțând o hotărâre judecătorească prin care să decidă în locul entității administrative.

Așadar, fiind o prevedere imperativă, norma conținută în art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 este de strictă interpretare și aplicare, adică aceasta nu se poate aplica și nu poate fi extinsă altor situații/ipoteze/cazuri în afara cazului/situației/ipotezei precizat(e) chiar în conținutul normei.

Apoi, fiind o prevedere imperativă, norma conținută în art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 trebuie interpretată cu respectarea principiului conform căruia „unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să o facă”, astfel că, dacă nu mai există alte norme care să extindă aplicarea prevederilor art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 și altor situații în afara ipotezei indicate în cuprinsul acestei prevederi, atunci autoritatea care aplică și interpretează această prevedere nu poate distinge situații cărora să le aplice această prevedere.

Sentința apelată este întemeiată în mod greșit pe decizia nr. 5/2015 pronunțată de Completul pentru dezlegarea unei chestiuni de drept al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Apelantul – reclamant solicită să se observe că „chestiunea de drept” dezlegată prin decizia nr. 5/2015 a CDCD-ÎCCJ se referea la posibilitatea exercitării acțiunii în justiție prin care instanțele erau investite să soluționeze notificările sau să fie obligate să le soluționeze entitățile investite cu acestea, înainte de expirarea termenelor prevăzute de art. 33 și 34 din Legea nr. 165/2013. Prin urmare, este vorba despre o decizie prin care s-a stabilit asupra prematurității exercitării acțiunilor menționate, iar motivarea și argumentele care au stat la baza ei nu pot sta la baza altei „chestiuni de drept”, respectiv la problema „tardivității exercitării acțiunii prin care se solicită obligarea entității investite să soluționeze notificarea”.

Sentința apelată încalcă Deciziile Curții Constituționale a României nr. 744/16.12.2014 și nr. 428/9.06.2015.

Prin Decizia nr. 744 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 11 februarie 2015, paragraful 24, și prin Decizia nr. 428 din 9 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 596 din 7 august 2015, paragraful 17, Curtea Constituțională a reținut că „art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 reprezintă modalitatea prin care legiuitorul a înțeles să transpună în legislația națională exigențele impuse de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, așa cum rezultă din expunerea de motive a Legii nr. 165/2013. În plus, prin Hotărârea din 29 aprilie 2014, pronunțată în Cauza Preda și alții împotriva României, instanța de la Strasbourg a considerat, având în vedere marja de apreciere a statului român și garanțiile instituite prin Legea nr. 165/2013 - respectiv, regulile de procedură clare și previzibile, însoțite de termene constrângătoare și de un control judecătorec efectiv -, că legea menționată oferă în principiu, un cadru accesibil și efectiv pentru redresarea criticilor referitoare la atingerile aduse dreptului la respectarea bunurilor în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale rezultate în urma aplicării legilor de restituire (paragraful 129)”.

Așadar, prin Deciziile Curții Constituționale a României nr. 744/2014 și nr. 428/2015 s-a precizat foarte clar asupra necesității unui „control judecătoresc efectiv” în scopul asigurării unui „cadru accesibil și efectiv pentru redresarea criticilor referitoare la atingerile aduse dreptului la respectarea bunurilor în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale”.

Or, în măsura în care pe de o parte, art. 35 alin. 1 și alin. 2 din Legea nr. 165/2013 nu se referă la acțiunile prin care se cere obligarea entității investite cu soluționarea notificării să emită decizia/dispoziția, iar pe de altă parte, jurisprudența obligatorie pentru instanțe, impune „controlul judecătoresc efectiv” pentru asigurarea unui cadru efectiv pentru redresarea criticilor referitoare la atingerile aduse dreptului la respectarea bunurilor în sensul art. 1 din Primul Protocol la Convenția europeană, este evident că acțiunea ce face obiectul dosarului nr. 45709/3/2017 se impune a fi analizată pe fondul său pentru simplul motiv că nu i se aplică art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 și nu poate fi considerată tardivă.

Apoi, prin precizările făcute în deciziile menționate, „controlul judecătoresc efectiv” este condiționat de respectarea prevederilor art.1 din Primul Protocol la Convenția europeană”. Sub acest aspect, este necesar a se verifica conduita entității investite cu soluționarea notificării, aspect care privește temeiul de fapt al acțiunii, cauza care a determinat promovarea acesteia, iar această verificare va sta la baza soluției ce se va adopta de către instanța prin hotărârea pe care o va pronunța. Mai exact, verificând dacă nesoluționarea notificării se datorează conduitei abuzive și refuzului nejustificat al entității investite cu soluționarea notificării, instanța asigură „cadru accesibil și efectiv pentru redresarea criticilor referitoare la atingerile aduse dreptului la respectarea bunurilor în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale”, adică îndeplinește obligația jurisprudențială înscrisă în Deciziile Curții Constituționale a României menționate.

Sentița apelată încalcă Hotărârea pilot pronunțată în cauza Maria Atanasiu.

Este de observat că însăși decizia nr. 5/2015 invocată de prima instanță în susținerea soluției pronunțate precizează că: „... în acord cu îndrumările din Hotărârea-pilot vizând perfecționarea cadrului legislativ, Legea nr. 165/2013 a fost adoptată pentru „finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România”.”

Paragrafele 162-178 din Hotărârea pilot pronunțată în cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României: 1) instituie principiile generale ce decurg din jurisprudența CEDO în materie de privare de proprietate; 2) aplică aceste principii în cauzele referitoare la măsuri de reparație într-un context de reformă politică și economică; 3) constată că statul român a asumat prin legislația specială principiul despăgubirii integrale pentru privările de proprietate care au avut loc în perioada regimului comunist.

În aplicarea principiilor consacrate de Curtea europeană în materie, apelantul reclamant se întreabă dacă poate fi legitimă sancționarea persoanei îndreptățite cu pierderea dreptului de a se adresa justiției, în condițiile în care autoritatea administrativă a avut o conduită evidentă de tergiversare a soluționării notificării în termenele instituite în art. 33 și 34 din Legea nr. 165/2013?

Apelantul - reclamant apreciază că nu, pentru că în asemenea ipoteză, lipsirea de acces liber la justiție are drept cauză un scop vădit ilegal/illegal, respectiv conduita autorității statului de a tergiversa intenționat soluționarea notificării, cu scopul de a specula ulterior prevederile art. 35 alin. 2 din Legea nr. 165/2013. Sub acest aspect, paragrafele 167 și 168 din Hotărârea pilot Maria Atanasiu sunt foarte clar, precizând: „Curtea trebuie să verifice dacă, din cauza acțiunii sau inacțiunii statului, persoana în cauză a fost nevoită să suporte o sarcină disproporționată ei excesivă”, să cerceteze realitatea situației litigioase, conduita părților, inclusiv mijloacele utilizate de stat și punerea lor în aplicare.

Deși autorităților naționale li se recunoaște dreptul de a se bucura de o marjă largă de apreciere „pentru a alege măsurile care să reglementeze raporturile de proprietate din țară, ... și pentru a avea la dispoziție timpul necesar pentru punerea lor în aplicare”, totuși această marjă de apreciere, „oricât de mare ar fi ea, nu este nelimitată, iar exercitarea puterii discreționare a statului, chiar și în cadrul celei mai complexe reforme a statului, nu poate determina consecințe incompatibile cu normele stabilite prin Convenție”.

Sub acest aspect, paragraful 174 din Hotărârea pilot Maria Atanasiu este foarte precisă: „O lipsă totală de despăgubire nu poate fi considerată ca fiind compatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1 decât în cazuri excepționale”. Or, dacă autoritățile administrative nu soluționează notificarea și încearcă să împiedice dreptul la un tribunal sub pretextul tardivității exercitării lui, atunci o astfel de conduită încalcă art. 1 din Primul Protocol la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. În mod evident, autoritățile administrative se folosesc de propria lor conduită abuzivă și nejustificată, constând în nerespectarea termenelor legale în care trebuiau să soluționeze notificarea, pentru a justifica „tardivitatea” dreptului la un tribunal, îngrădind în mod injust și nerezonabil accesul la despăgubire.

Statul român a optat pentru o despăgubire integrală, asumând această obligație nu numai prin legislația națională adoptată, ci chiar în raport cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, situație în care este evident că a asumat o sarcină juridică și economică importantă, de care autoritățile sale administrative încearcă să se derobeze în mod nelegitim, în contextul în care acestea în mod nejustificat au continuat să nu soluționeze notificările formulate în baza Legii nr. 10/2001, chiar dacă au beneficiat de termene suficient de largi instituite în acest scop, prin art. 33 și 34 din Legea nr. 165/2013.

Or, această conduită ilegitimă a autorităților administrative nu poate produce consecințe negative împotriva drepturilor persoanelor îndreptățite, ci trebuie suportate de autoritățile statului a căror conduită le-au generat. Sub acest aspect, astfel cum a arătat, Hotărârea pilot Maria Atanasiu impune necesitatea ca instanțele judecătorești „să cerceteze realitatea situației litigioase ... conduita părților, inclusiv ... mijloacele utilizate de stat și ... punerea lor în aplicare”. Or, apelantul reclamant se întrebă retoric, dacă mai poate fi vorba despre respectarea principiilor instituite prin Hotărârea pilot Maria Atanasiu, dacă dreptul la un tribunal este paralizat de o „tardivitate” invocată și fundamentată de autoritățile statului pe propria lor nerespectare a legii?!

În concluzie, în temeiul art. 480 alin. 2 Cod de procedură civilă, apelantul – reclamant a solicitat admiterea apelului și schimbarea sentinței apelate în tot, în sensul respingerii excepției lipsei capacității procesuale de folosință a (...) și admiterii cererii de chemare în judecată, așa cum a fost formulată.

Intimații nu au formulat întâmpinare în cauză.

Ulterior, pe parcursul judecării apelului, apelantul reclamant a solicitat sesizarea instanței supreme în temeiul art. 519 și urm. Cod Procedură Civilă, asupra următoarei probleme de drept: „Prevederile articolului 35 alineatul 2 din Legea nr. 165/2013 se aplică numai acțiunii directe privind soluționarea pe fond a notificărilor/cererilor de restituire/cererilor de acordare a măsurilor reparatorii în echivalent, fiind de strictă interpretare și aplicare sau se aplică și în privința acțiunilor prin care se solicită obligarea la soluționarea notificărilor/cererilor, de către entitățile investite cu soluționarea lor?”.

III. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept.

1. Reprezentantul apelantului-reclamant a precizat în esență, că textul de lege analizat – art. 35 al. 2 din Legea nr. 165/2013 – nu are în vedere decât acțiunile în realizarea dreptului, adică acelea prin care se solicită instanței, soluționarea pe fond, a notificării/cererii.

2. Intimatul-pârât a formulat concluzii orale în cadrul cărora a precizat în esență, faptul că textul de lege analizat înglobează și acțiunile având ca obiect obligația de a face,

respectiv obligația de a soluționa o notificare nesoluționată, ulterior expirării termenului de 36 de luni, întrucât acțiunea, astfel cum a fost formulată, interferează cu dispozițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013.

IV. Punctul de vedere motivat al completului de judecată.

1. Redarea normei de drept intern ce urmează a fi supusă dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Norma de drept intern incidentă este reprezentată de art. 35 al. 2 din Legea nr. 165/2013 conform căruia „În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor”.

Materiile de drept cărora li se circumscrie problema de drept sunt dreptul civil și drept procesual civil.

2. Redarea oricăror altor norme de drept intern apreciate a fi relevante pentru analiză.

- art. 4 din Legea nr. 165/2013 conform căruia: „Dispozițiile prezentei legi se aplică cererilor formulate și depuse, în termen legal, la entitățile investite de lege, nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor, precum și cauzelor aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului suspendate în temeiul Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010, pronunțată în Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României, la data intrării în vigoare a prezentei legi”;

- art. 35 al. 1, 3 din Legea nr. 165/2013: „(1) Deciziile emise cu respectarea prevederilor art. 33 și 34 pot fi atacate de persoana care se consideră îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărui circumscripție se află sediul entității, în termen de 30 de zile de la data comunicării. (...) (3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi”.

- art. 25 al. 1 din Legea nr. 10/2001 în forma actuală: „În termen de 60 de zile de la înregistrarea notificării sau, după caz, de la data depunerii actelor doveditoare potrivit art. 23 unitatea deținătoare este obligată să se pronunțe, prin decizie sau, după caz, prin dispoziție motivată, asupra cererii de restituire în natură”.

- art. 26 al. 3 din Legea nr. 10/2001: „Decizia sau, după caz, dispoziția motivată de respingere a notificării sau a cererii de restituire în natură poate fi atacată de persoana care se pretinde îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărui circumscripție se află sediul unității deținătoare sau, după caz, al entității investite cu soluționarea notificării, în termen de 30 de zile de la comunicare (...)”.

- art. 1528 Cod Civil: „(1) În cazul neexecutării unei obligații de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuși ori să facă să fie executată obligația.

(2) Cu excepția cazului în care debitorul este de drept în întârziere, creditorul poate să exercite acest drept numai dacă îl înștiințează pe debitor fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia”.

3. Prezentarea jurisprudenței proprii instanțe.

În urma cercetării, au fost identificate două hotărâri judecătorești care au dezbătut problema de drept în prezent analizată:

- decizia civilă nr. 159/11.02.2019 a Curții de Apel București, Secția a III – a Civilă și pentru Cauze cu Minori și de Familie, pronunțată în dosarul nr. 8821/3/2018 și

- *mutatis mutandis*, decizia civilă nr. 1327 A/23.11.2018 a Curții de Apel București, Secția a III – a Civilă și pentru Cauze cu Minori și de Familie, pronunțată în dosarul nr. 38911/3/2017.

4. Prezentarea jurisprudenței naționale/a altor state/comunitară/a drepturilor omului apreciate a fi relevantă pentru dezlegarea problemei de drept supuse analizei.

- *Decizia nr. 34/2018 din 14 mai 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în dosarul nr. 328/1/2018 și publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 570 din 06/07/2018, conform căreia s-a respins ca inadmisibilă sesizarea, reținând neîndeplinirea cerinței de dependență: „77. Prin urmare, cum problema tipului de acțiune aflat la dispoziția persoanei care se consideră îndreptățită ulterior împlinirii termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și eventuala tardivitate a introducerii acesteia sunt chestiuni care țin de instituții de drept procesual care nu au fost aplicate și nu au fundamentat în mod direct soluția adoptată în cauză, se constată că nu se poate reține îndeplinirea condiției de admisibilitate a sesizării, anume ca aceasta să fie privitoare la o chestiune de drept de a cărei lămurire să depindă soluționarea pe fond a cauzei în care a fost ridicată”;*

- *Decizia nr. 85/2018 din 26 noiembrie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în dosarul nr. 2428/1/2018 și publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 57 din 22/01/2019, conform căreia s-a respins ca inadmisibilă sesizarea, reținând neîndeplinirea cerinței de dependență: „95. În ceea ce privește cea de-a doua problemă de drept sesizată, și anume dacă, după expirarea termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 (în ipoteza în care unitatea deținătoare nu emite nici o dispoziție prin care să soluționeze notificarea), persoana îndreptățită își păstrează dreptul subiectiv de a obține măsuri reparatorii în temeiul notificării formulate sau îi este afectat acest drept subiectiv în substanța sa, cu consecința pierderii în mod definitiv și irevocabil a dreptului de a obține măsuri reparatorii, se constată că instanța de trimitere are în vedere ipoteza în care dreptul la măsuri reparatorii ar fi valorificat printr-o acțiune diferită de cea care face obiectul litigiului de față, adică o acțiune care nu intră în câmpul de aplicare al Legii nr. 165/2013, ci se întemeiază direct pe dispozițiile Legii nr. 10/2001.*

96. Or, în această situație, nu este îndeplinită condiția referitoare la raportul de dependență care trebuie să existe între interpretarea pe care ar urma să o dea instanța supremă asupra problemei de drept sesizate și soluția pe care urmează să o pronunțe instanța de trimitere, în apelul cu care este investită.

97. În încheierea de sesizare, curtea de apel a reținut în mod expres că acțiunea reclamantului este întemeiată pe dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, iar în apel acesta nu a formulat critici sub aspectul încadrării în drept a demersului său judiciar, motiv pentru care instanța de apel a concluzionat că judecata în calea de atac se va face prin prisma acestor dispoziții legale.

98. Ca atare, posibilitatea valorificării dreptului subiectiv la măsuri reparatorii pe calea unei acțiuni separate, distincte de acțiunea reglementată de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, nu constituie o problemă de drept de care să depindă soluționarea apelului în cauză”;

- *Decizia nr. 25/2018 din 16 aprilie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în dosarul nr. 3531/1/2017 și publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 468 din 06/06/2018;*

- *Decizia nr. 5/2015 din 16/03/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în dosarul nr. 17/1/2014/HP/C și publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 272 din 23/04/2015: “I. În privința celeilalte chestiuni de drept, referitoare la solicitarea persoanei îndreptățite, adresată instanței de judecată, ca în aplicarea art. 1.528 din Codul civil, raportat la art. 33 din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, să oblige entitatea deținătoare să soluționeze notificarea la momentul împlinirii termenelor instituite legal, sunt argumente similare cu cele menționate anterior, care susțin prematuritatea cererii.*

În cadrul unei asemenea acțiuni nu se poate justifica un drept actual, câtă vreme acesta este afectat de condiția îndeplinirii unei proceduri prealabile, iar pe de altă parte, nu se poate anticipa și nici specula asupra conduitei entității deținătoare la momentul împlinirii termenelor defipte de lege. Ar fi vorba, în asemenea situații, doar despre un "proces preventiv", care nu sancționează drepturi prezente.

Or, funcția și atribuțiile instanței constau în stingerea litigiilor și nu în anticiparea unor eventuale litigii căci, în felul acesta, rolul instanțelor s-ar aglomera prin așa-numite acțiuni preventive, care ar afecta celeritatea soluționării celorlalte pricini referitoare la dezlegarea unor raporturi litigioase concrete.

Ca atare, nu există un drept la acțiune pentru protecția unui drept subiectiv care nu este actual, decât în situațiile anume prevăzute de lege - cum sunt cele reglementate de art. 34 din Codul de procedură civilă, cărora nu li se subsumează însă, cererea privind executarea unei obligații din procedura prealabilă sesizării instanței.

În doctrina de drept procesual civil s-a subliniat că, dacă la punerea în mișcare a acțiunii, obligația nu a devenit exigibilă, pârâtul poate invoca prematuritatea cererii și poate solicita respingerea ei, chiar dacă termenul ar fi foarte apropiat sau condiția ar fi pe punctul de a se împlini. Dar dacă, în momentul în care se pune problema prematurității, obligația a devenit exigibilă, cererea reclamantului nu ar mai putea fi respinsă ca prematură.

De altfel, dispozițiile art. 1.528 din Codul civil, invocate ca temei pentru a obține obligarea intimatului ca la termen să își îndeplinească obligația de soluționare a notificării, impun ca o condiție prealabilă înștiințarea debitorului fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia.

În situația obligațiilor cu termen, punerea în întârziere (prin notificare sau prin cererea de chemare în judecată) nu este posibilă înainte de împlinirea acestuia, iar, în speță, termenele care trebuie să se îndeplinească înainte de a exista posibilitatea creditorului să își exercite dreptul sunt chiar cele instituite în procedura prealabilă";

- *Deciziile Curții Constituționale nr. 113 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 391 din 23 mai 2016; nr. 685 din 26 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 92 din 4 februarie 2015; nr. 115 din 10 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 17 aprilie 2015 și nr. 225 din 19 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 382 din 19 mai 2016;*

- *Hotărârea din 12 octombrie 2010, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României, cererile nr. 30.767/05 și 33.800/06: „168. Pentru a aprecia conformitatea conduitei statului cu art. 1 din Protocolul nr. 1, Curtea trebuie să se dedice unei analize globale a diferitelor interese în cauză, ținând cont că scopul Convenției este să protejeze drepturi „concrete și efective”. Ea trebuie să meargă dincolo de aparențe și să cerceteze realitatea situației litigioase. Această apreciere poate să se refere nu numai la modalitățile de despăgubire aplicabile - dacă situația este similară cu o privare de libertate - ci și la conduita părților, inclusiv la mijloacele utilizate de stat și la punerea lor în aplicare. În acest sens, trebuie subliniat că incertitudinea - fie ea legislativă, administrativă sau legată de practicile aplicate de autorități - este un factor ce trebuie luat în considerare pentru a aprecia conduita statului. Într-adevăr, atunci când în cauză este o chestiune de interes general, puterile publice sunt obligate să reacționeze în timp util, în mod corect și cu cea mai mare coerență (Vasilescu împotriva României, 22 mai 1998, § 51, Culegere de hotărâri și decizii 1998-III)”.*

5. Punctul de vedere al completului de judecată asupra chestiunii de drept sesizate.

Analizând problema de drept menționată, strict din perspectivă generală, deci fără a particulariza în nici un fel în privința prezentei cauze, pentru evitarea antepronunțării, se observă că opinia prezentului complet de judecată este împărțită.

Astfel, **pe de o parte**, se apreciază asupra *incidenței art. 35 din Legea nr. 165/2013 și în privința cererilor având ca obiect, obligarea entității investite la soluționarea notificării/cererii*, apreciere fundamentată pe art. 4 din Legea nr. 165/2013 conform căruia „Dispozițiile prezentei legi se aplică cererilor formulate și depuse, în termen legal, la entitățile investite de lege, nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor, precum și cauzelor aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului suspendate în temeiul Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010, pronunțată în Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României, la data intrării în vigoare a prezentei legi”.

Din această perspectivă teleologică consacrată a Legii nr. 165/2013, de continuatoare a Legii nr. 10/2001 și a legilor funciare, perspectivă conjugată cu aplicarea metodei de interpretare sistematică a textului art. 35 al. 2 din Legea nr. 165/2013 cu dispozițiile evocate ale art. 4 din același act normativ, rezultă că norma juridică în discuție trebuie interpretată și subsecvent, aplicată, *in mod extensiv*, fapt care echivalează cu înglobarea în cadrul domeniului său de aplicare, a tuturor cererilor de chemare în judecată prin care se solicită soluționarea notificărilor/cererilor, deci indiferent dacă de entitățile investite (pe calea obligației de a face) sau direct, de către instanța de judecată sesizată.

În această opinie, se observă că inconvenientul determinat de pierderea dreptului procesual de a sesiza instanța de judecată până la soluționarea administrativă, inconvenient constând în așteptarea astfel, a unei perioade de timp (poate semnificative), a rezolvării notificării de către entitatea investită, a fost generat eminent de pasivitatea actuală a persoanei îndreptățite ce nu a înțeles să respecte termenul de 6 luni menționat. Pe cale de consecință, fiindu-i imputabil, persoana îndreptățită trebuie să îl și suporte.

În acest prim punct de vedere, interpretarea contrară, respectiv admiterea posibilității promovării unei acțiuni având ca obiect obligarea entității investite, la soluționarea notificării, peste termenul prevăzut de art. 35 al. 2 din Legea nr. 165/2013, nu poate fi acceptată și deoarece ar determina consecința existenței unor reglementări diferite pentru situații dacă nu similare, cel puțin foarte apropiate, deci un tratament juridic diferit pentru persoane aflate în situații comparabile, contrar principiului nediscriminării și aceasta în contextul în care intenția legiuitorului a fost indubitabil, de-a lungul timpului, aceea de a reglementa unitar, materia restituirii imobilelor preluate abuziv în perioada comunistă.

Pe de altă parte, se apreciază că art. 35 al. 2 nu poate fi interpretat decât în mod coroborativ cu prevederile alineatului următor care vizează soluționarea pe fond, a notificării, ceea ce determină concluzia că termenul de 6 luni se aplică exclusiv în situația în care se solicită rezolvarea notificării de către instanța de judecată.

Pe cale de consecință, în cadrul acestui secund punct de vedere, se apreciază că o cerere având ca obiect obligarea entității investite la soluționarea notificării și întemeiată pe Legea nr. 10/2001 (sau după caz, pe legile funciare), nu va fi îngădită procesual, de termenul de 6 luni stabilit de art. 35 al. 2 din Legea nr. 165/2013.

Pentru ansamblul acestor considerente, Curtea va dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru demararea procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept enunțate, dispunând înaintarea prezentei încheieri către instanța supremă, la care se vor atașa înscrisurile individualizate în adresa de înaintare.

În temeiul art. 520 alin. 2 Cod Procedură Civilă, Curtea va dispune suspendarea judecării cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept specificate, astfel încât

**PENTRU ACESTE MOTIVE
DISPUNE:**

Admite cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, formulată de apelantul – reclamant (...) domiciliat în (...) în contradictoriu cu intimații – reclamanți (...).

Conform art. 519 Cod de procedură civilă, sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „**Prevederile articolului 35 alineatul 2 din Legea nr. 165/2013 se aplică numai acțiunii directe privind soluționarea pe fond a notificărilor/cererilor de restituire/cererilor de acordare a măsurilor reparatorii în echivalent, fiind de strictă interpretare și aplicare sau se aplică și în privința acțiunilor prin care se solicită obligarea la soluționarea notificărilor/cererilor, de către entitățile investite cu soluționarea lor?**”.

Sesizarea va fi înaintată Înaltei Curți de Casație și Justiție, urmând a fi însoțită de actele care vor fi ilustrate în adresa de trimitere.

Conform art. 520 alin. 2 Cod de procedură civilă, suspendă judecata apelului, până la soluționarea sesizării prezente, de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

Pusă la dispoziția părților, prin mijlocirea grefei instanței, azi, (...).

PREȘEDINTE

(...)

JUDECĂTOR

(...)

GREFIER

(...)

Red. (...)

Tehdact. (...)

5 ex./ TB (...) – (...)

Dosar nr. (...)